
SVERIGE SOM DEN EUROTROJANSKA HÄSTEN

HANS WALLMARK

Edouard Balladurs tankar om ett europeiskt A-, B- och C-lag har passerat tämligen spårlöst förbi i den svenska EU-debatten. Men de är likväl intressanta och visar att olika grader av samarbete inom unionens ramar är fullt möjliga.

De som på ideologiska grunder är skeptiska och tveksamma till EG/EU bör rösta ja i folkomröstningen den 13 november!

Genom Europas högerpartier blåser nu en antifederal vind. Med oro vänder man sig mot tendenser inom liberala och socialdemokratiska partier. Grupperingar vilka vill se Brysselcentralism och byråkrati ersätta de härdvunna systemen och traditionerna i Europas pussel av nationalstater, vinner terräng.

Federala idéer

Sommarens val till EG/EU-parlamentet var en bekräftelse på skeptikernas framryckningar. I Danmark gjorde exempelvis konservativa folkparti ett ovanligt bra val jämfört med vad opinionsmätningarna tippat. Partiet profilerade sig som na-

tionellt Europavänligt med udden riktad inte minst mot högerliberala venstres federala idéer. Valslogan löd: Vi skall arbeta för Europa, men slåss för Danmark. Liknande tendenser kunde iaktas i Storbritannien, Frankrike och Tyskland.

"Federasternas" tid är ute, i alla fall inom europeisk högerborgerlighet – om dessa nu någonsin haft plats där.

Nationernas Europa

Moderaternas nuvarande inställning, som den kommer till uttryck i program och skrifter, är numera onekligen i god samklang med vad olika systerpartier anser i frågan. I valmanifestet talades det exempelvis om ett nationernas Europa i motsats till ett slags centralt administrerat statsförbud.

Det trista och tråkiga är ju att så lite av debatten i Sverige har kommit att handla om dessa oerhört viktiga vägvalsfrågor. Vilket Europa vill vi ha? Hur skall morgondagens samarbete gestalta sig? Är vi

HANS WALLMARK är redaktör och skriver ledare i bland annat Nordvästra Skånes Tidningar.

sionen ett Europas förenta stater? Eller skall de kulturella, etniska, språkliga och ekonomiska skillnaderna tillåtas frodas?

Enkelt välja sida

För skeptiker, övertygade om den fria handelns och det ekonomiska samarbetets fördelar, är det enkelt att välja sida i den svenska folkomröstningen! Självfallet måste det bli ja.

1996 skall EG/EUs medlemsländer inleda en ny diskussionsrunda om den fortsatta fördjupningen och integrationen. Hur skall livet efter det tilltufsade Maastrichtfördraget gestalta sig? Då kommer avgörande frågor om samarbete – och hur långt man kan gå – att ventileras. Parallellt med detta måste EG/EU utveckla någon slags formel för hur intresserade före detta kommunistiska länder och ekonomier skall kunna inkorporeras i samarbete. Nere på kontinenten inser de flesta politiker att detta är Europas ödesfråga. Polen, Ungern, Tjeckien och måhända några länder till kan inte tillåtas stå och knacka på Europaporten utan att någon öppnar. Stabiliteten och den fredliga utvecklingen kräver att resten av Europa försöker lotsa in de östra delarna av kontinenten på ett eller annat sätt i EU/EG

Megalomaniska europaprojekt

Efter 1996 skall den omöjliga ekvationen lösas att både försöka fördjupa det nuvarande samarbetet mellan 14–16 stater samtidigt som nya länder skall upptas i kretsen. Självfallet måste det senare vara

den mest prioriterade uppgiften. Och lika klart är att megalomaniska europa-projekt måste stoppas.

Allt detta kan inte ske utan att skeptikernas antal ökar och misstron mot de politiska projekten sprider sig. Det viktigaste är att slå vakt om de fyra friheterna; för kapital, människor, varor och tjänster att fritt röra sig över denna grandiosa marknad.

Kritisk hållning

De näringslivsvänliga kretsar som idag pläderar för ett svenskt nej gör sig själva och sina idéer en björntjänst. Just genom deltagande, snabbt sådant, kan Sverige och svenska politiker vara med och påverka. Dessa kommer också med stor sannolikhet – oavsett om de är moderater eller socialdemokrater – på en mängd områden inta den kritiska hållning som är ganska utbredd bland svenska folket.

Däremot är det mer begripligt att skeptikerna har svårt att känna entusiasm och engagemang i de aktiviteter som anordnas av stiftelsen Ja till Europa. Redan på ett tidigt stadium märktes det av att denna folkpartistiska-moderata skapelse drogs med ett inbyggt systemfel. Liberala "federaster" skulle samsas med mer konservativa och marknadsliberala skeptiker. Den minsta gemensamma nämnare blev ett rent tekniskt – emellertid ideologiskt kliniskt fritt – ja till själva medlemskapstanken. Därmed försatte ja-partierna möjligheten att föra det spännande idéutbyte om samarbets innehåll som exempelvis rasat på kontinenten en längre tid.

Grader av samarbete

Av det skälet gick också den franske premiärministern Edouard Balladurs (gaul-
list) tankar på ett Europas A-, B- och C-
lag tämligen spårlöst förbi i Sverige. Hans
idéer är dock mycket intressanta och
överensstämmer med resonemang som
exempelvis förts inom brittiska Tories de
senaste tio åren. Åsikter som emellertid
bekämpats av den franske socialisten och
före kommissionsordföranden Jacques
Delors som sagt att han inte vill se ett
samarbetets à la cartematsedel.

Grundtanken är att det skall gå att
välja olika grader av samarbete och inte-
gration. Frankrike och Tyskland tillsam-
mans med Benelux kan utgöra den hårda
kärnan. Länder vars ekonomier samman-
vävts och där det inte finns några disson-
anser vad gäller de utrikes- och säker-
hetspolitiska övervägandena. Nästa lager
av länder kan bestå av dem som fullt ut
vill nå ekonomisk anslutning med dem

som på olika andra områden önskar gå
sina egna vägar (sociala regler vad gäller
Storbritannien, monetära för Danmark
och säkerhetsmässiga för neutrala länder
som Sverige och Österrike). Det yttersta
lagret kan bestå av medlemmar vilka av
historiska eller ekonomiska skäl inte kan
nå full integration – i vart fall inte nu. Till
denna krets är det naturligt att knyta de
Öst- och Centraleuropeiska nationer
som nu är så angelägna om medlemskap.

Eurotrojanska hästen

Frågan om de olika hastigheternas Eu-
ropa är en sådan som kommer att hamna
i fokus för den kommande debatten. I
alla fall på kontinenten. Och då gäller det
att även skeptiska svenska röster finns re-
presenterade. För det krävs ett ja i folk-
omröstningen den 13 november.

Det är vår chans att bli den euro-
trojanska hästen!